

Verbale leugendetectie-wizards (2016). G. Bogaard en E. Meijer (Maastricht University).
Politiekunde 80

Onderzoeksvragen

1. Welke opvattingen hebben politiebeambten over leugendetectiesignalen?
2. Hoe goed kunnen politiebeambten de richting van verbale leugendetectiesignalen inschatten?
3. Heeft de inschatting van de verbale signalen en de modaliteit waarin verklaringen worden aangeboden, invloed op de leugendetectieprestatie van politiebeambten?

Methoden van onderzoek

- vragenlijst
- experiment

Samenvatting

Eerder wetenschappelijk onderzoek laat zien dat mensen vaak verkeerde opvattingen hebben over welke signalen met liegen samenhangen. Zo baseren mensen zich onterecht vooral op non-verbale signalen. Inhoudelijk kenmerken van een verklaring, die juist beter aangeven of iemand liegt, worden veelal genegeerd.

In de huidige studie stonden drie vragen centraal: welke opvattingen hebben Nederlandse politiebeambten over leugendetectie-signalen, hoe goed kunnen zij inhoudelijke leugendetectiesignalen inschatten, en zijn beambten die inhoudelijke signalen goed inschatten ook beter in het ontmaskeren van leugenaars?

Op de vraag wat goede signalen zijn voor het detecteren van leugens, rapporteerden politiebeambten 319 non-verbale en 72 inhoudelijke signalen. Wegkijken was het meest genoemde (non-verbale) signaal. Politiemensen vertrouwen ten onrechte, net als andere mensen, te veel op non-verbale leugensignalen.

Politiemensen werden vervolgens bevraagd over hun opvattingen over 17 specifieke inhoudelijke signalen. Verbale, inhoudelijke signalen van een leugen werden door hen overwegend wel correct ingeschat.

Dat dit ook in de praktijk werkte, bleek in een test waarin politiebeambten vier ware en vier gelogen verklaringen moesten beoordelen. Zij kregen deze verklaringen of als video aangeboden, of als transcriptie (schrift). Politiemensen met correcte opvattingen over verbale signalen bleken beter onderscheid te kunnen maken tussen ware en gelogen verklaringen, onafhankelijk van of deze als video of transcript werden aangeboden.

Dit onderzoek laat zien dat politiebeambten hun leugenoordeel vooral zeggen te baseren op non-verbale signalen, ondanks het feit dat uit empirisch onderzoek steeds weer blijkt dat deze signalen niet tot weinig bruikbaar zijn. Wordt hen echter specifiek gevraagd naar inhoudelijke signalen, dan kunnen ze deze wel degelijk juist inschatten en gebruiken om beter te presteren op een leugendetectietaak. De politie zou er goed aan doen aandacht aan deze materie te besteden in de opleiding en bijscholing van rechercheurs. Deze opleiding / bijscholing zou zich dan specifiek moeten richten op 1) het wegnemen van de incorrecte, stereotiepe opvattingen over signalen geassocieerd met leugens en 2) het informeren van rechercheurs over welke signalen wel bruikbaar zijn.